

V SEVERNI STENI ŠTAJERSKE RINKE

poletju 1953 sva s Pintarjem plezala v stenah nad Okrešljem. Takrat je bil na Okrešlju plezalni tabor, ki ga je organizirala Komisija za alpinizem pri Planinski zvezi Slovenije. Tabor je dobro uspel in desetine alpinistov je plezalo v stenah Rink in Turske gore, ki so bile dolga povojna leta zaradi bližine državne meje za plezalce skoraj povsem zaprte.

Severna stena Štajerske Rinke me je mikala več let. Spominjam se dneva, ko sem leta 1946 sedel na zeleni trati Jermanovih Vrat, kako nam je Boris Režek pripovedoval o svojem drznem podvigu pred petnajstimi leti. Ko je pokazal z roko v mogočni zid te stene, kjer ni bilo videti drugega kot šeststometrski prepad, nam je zastajal dih in na dnu srca je zaživela samo še tiha želja, da bi tudi mi to steno nekoč preplezali.

Od takrat je minilo več let. Preko sto plezalnih vzponov sem že imel za seboj; od ledenih strmin Mont Blanca do ponosne Raduhe nad Savinjo. Toda naj sem plezal kjer koli in kadar koli, onega lepega dne na Jermanovih Vratih le nisem mogel pozabiti.

V jeseni po petih letih sem s prijateljem Vidom vstopil v steno. V sedmih urah sva jo preplezala. To pot brez strahu, da nama bodo v zadnjo plat prižvižgale svinčenke naših budnih graničarjev. Naslednjega dne sva šla še v steber Križa in tako v dveh dneh preplezala dve najmogočnejši smeri v Savinjskih Alpah.

Zanimali vas bodo prav gotovo občutki in doživljaji v obeh smereh. Mogoče, da sva bila nad tehničnimi težavami v steni malo razočarana, kar pa nikakor ne znižuje pomena obeh smeri, ki sta za moj okus res edinstveni po svoji izvedbi. Čeprav sem več ali manj opustil ekstremni alpinizem, se bom vedno rad spominjal slovite petnajst metrov dolge vesne prečnice, ki je bila trd oreh, pa slovite štirideset metrov dolge navzven viseče plošče v Križu, ki ji ni para nikjer drugod v Alpah.

Zopet sta potekli dve leti. Tedaj nas je zamikal nov problem: Severna stena Štajerske Rinke v direktni smeri. Ker mi je bila že od nekdaj ta stena zelo pri srcu, sem sklenil rešiti ta problem. Večkrat sem plezal po drnastih vesinah Mrzle gore in iz Mrzlega dola z daljnogledom raziskoval možne prehode. Ponovno sem se podal v Režkovo smer. Dve leti ni bilo miru. Smer sem imel že načrtano na papirju. Samo nekaj je še ostalo kot uganka: Prehod preko ogromnih strehastih previsov na koncu prve tretjine stene. Znova in znova sem se podajal v Mrzli dol. Kilar mi je ob neki priliki izjavil, da je tisto mesto prikladno le še za norce, ki iščejo poti na oni svet. »Če bosta pa to napravila (takrat sem bil že domenjen s Pintarjem), bosta pa dobra,« je še pripomnil Kilar, ko smo vedrili pod neko skalo v vznožju stene.

...penk, penk, je odmevalo v skalah. Z Milanom stojiva trideset metrov nad vstopom že skoraj dve uri. Dvakrat sem moral že nazaj in ravno tolikokrat tudi Mik. Nervozno se prekladava na meter širokem stojišču in ugibava. Spodaj v grušču se je premaknil graničar. Naveličal se je že sedeti in gledati naju, ki se ne premakneva nikamor.

Poskusim tretjič. V izlizano navpično ploščo sem zabil specialni klin le dva centimetra globoko. Visim na njem, toda ne morem niti milimeter dalje. Za ped levo je dober stop... če ga dosežem, zgoraj je videti kakor špranja... toda nič, zaniham na klinu, na katerega ne bi stavil, da zdrži deset kilogramov.

Čez deset minut že stoji Mik v zanki na mojem klinu. Preklinja nič manj kakor jaz. V zanki premenja nogi. Z levo išče stop, še malo... Pripravljen sem za padec. Končno je začutil stop. Položaj je isti kakor v znani prečnici pri Aljaževem domu. Končno mu je uspelo stopiti na majhen stop in s skrajno težavo zabiti klin. Situacija je bila rešena. Pogledala sva na najini uri in ugotovila, da sva za petdeset metrov stene rabila tri ure.

Prišla sva v sistem velike pokline, ki reže prvo tretjino stene. Raztežaj lažjega sveta sva prešla oba hkrati. Potem pa se nama je poklina zopet postavila v bran. Pol ducata klinov sem moral zabiti, da sem varno priplezal v kamin. Skoraj celo uro je še trajalo, da sva prispela na prvo teraso.

Nad seboj sva zagledala ogromne previse, ki so bili za naju še vedno uganka. Mik predlaga, naj se umakneva levo. Res je bila videti levo od naju polička, ki pa je prehajala v velik rdeč previs nad mejno grapo.

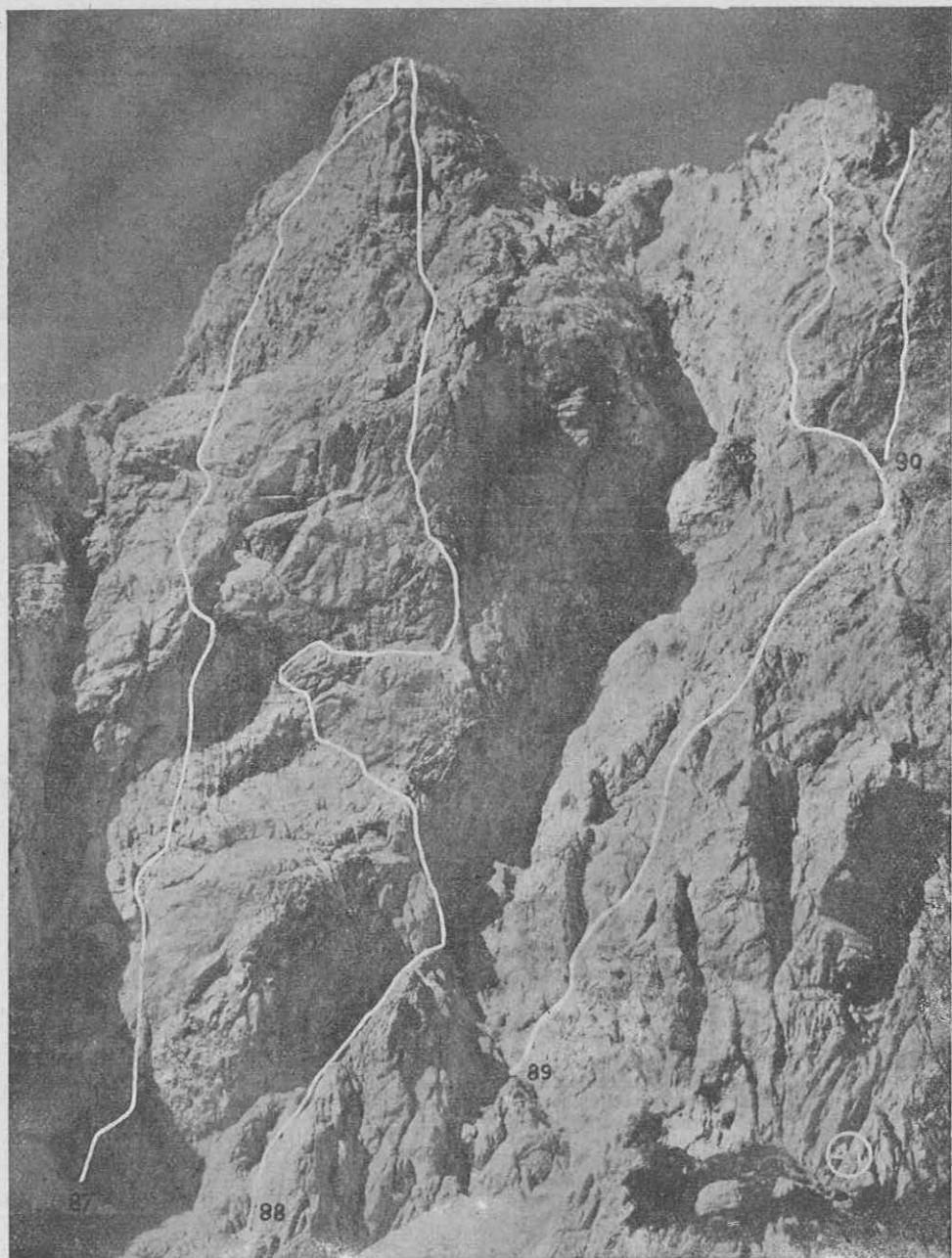
Dolgo časa sva ugibala, odločitev ni bila lahka; uvidela sva, da za previse nimava dovolj opreme, ovinek pa nama tudi ni bil pri srcu. Sklenila sva umakniti se v Režkovo smer.

Pred vesno prečnico pod ogromno streho sva znova in znova opazovala najin problem. Toda slika ni bila dosti boljša od prejšnje. Najin edini up so bile še špranje, v katere bova zabila kline in zagozde.

☆

Z Mikom sva zapustila Okrešelj in se podala v Logarsko dolino. Tam v hotelu sva se predala veseli družbi in si krajšala čas ob čudovitem zvoku kitare. Večkrat sva odšla v Solčavo ali celo v Luče. Ko sva se naveličala tega, sva odšla k Imi na Korošico, da tam pretegneva ude na skalah v Vršičih in ponovno vstopiva v Štajersko Rinko.

Tistikrat sem dobil zanimivo stavo, ki je menda potem odšla v anale. Ker je to kratka zgodba, vam jo bom razložil: Leta 1949 sva z Debeljakom preplezala severni raz Dedca, ki velja še danes za najtežavnejši plezalni vzpon v naših gorah. Nesrečno naključje je takrat hotelo, da je Cic dvakrat odletel in obvisel v mojih rokah na vrvi. Čeprav sva preplezala najtežji del in so nama drugi dan po-

Severna stena Štajerske Rinke

Foto Rado Kočevar

magali z vrvjo (izplezala sva le varovana od zgoraj docela samostojno), so zlobni duhovi razširili novico, da raz še ni preplezan. Čeprav sem zatrjeval, da sva tisto, kar je VI⁺, napravila samostojno in da tisto, kar sva napravila varovana, ni nikak problem, mi je le malo ljudi verjelo. Da bi temu dali končno odločitev, so se nekaj dni pred nama podali plezalci A. K., T. J. in M. P. v severno steno Dedca. V raz so vstopili po patetično imenovani »Traverzi smrti«, ki so jo prvič preplezali. Ko so prišli na raz, pa niso mogli nikamor več. Šele pozno v noč so se vrnili v kočo na Korošici. Tedaj so zlobni duhovi dvignili svoj glas in s Cicem sva morala rešiti svojo čast. Plezalci so trdili, da je tam prehod nemogoč brez dleta. Rekli so še: Ako tam pridem preko, bodo oni tam prosto brez vrvi plezali. Celo zvesti prijatelj Kilar je bil mnenja, da moram sedaj sam dokazati to, kar sem leta trdil. Končno smo stavili za 1000 din. Tedaj sva to pot s Pintarjem vstopila v raz po »Traverzi smrti«. Spodaj pod steno se je nabralo veliko gledalcev, celo Čopov Joža je bil zraven. Stavo sem dobil, »jur« pa še čaka nekje in če ga bom kdaj prejel, se mi bo res prilegel. Kmalu po tem dogodku so se duhovi pomirili in jeseni istega leta je Kilar z Debeljakom izvršil tudi prvo ponovitev celotne smeri.

☆

Z Mikom sva se vrnila v Okrešelj srečna in zadovoljna in polna novih moči. Sedaj ali pa nikoli, sva dejala prijatelju Franju — nosaču na Okrešlju.

Vstopila sva v Režkovo smer, da tako pridobiva na času do onih zagonetnih previsov.

Pod veliko črno ploščo sva. Zabil sem leseno zagozdo in zraven nje klin. Mik je začel. Po petih metrih je zapel prvi klin, nato še eden. Mik je izginil za rob v previsno zajedo. Pol ure ni bilo slišati drugega kot pesem kladiva. Od časa do časa sem zapazil spodnje konce stopnih zank, kako so nihale v zraku. Na koncu zajede je imenitno stojišče. Velik previs nad njim sem premagal s klini. Tam sva proti pričakovanju naletela na izvrstno teraso in celo posuto s prodom. Postavila sva možica. Sledila je strma previsna poklina na majhen odklan rob. Tu se varuje jahaje. Stojišče je gotovo eno najbolj zračnih v naših stenah. Sedaj sva stala pred najinim problemom. Milan je vzel vse kline in vponke, pričel je ...

Takoj je zabil klin in vstopil v zanko. Dolgo je trajalo, da je premagal prvi previs. Pod streho je zopet zabil dva klina, ki tam sedita še danes, in pričel s prečenjem. S pomočjo klinov in stopnih zank se je pomikal proti levi s skrajno težavo. V steno je zabil vseh 15 klinov, tako da na koncu vrv ni mogla nikamor. Na vrsti sem bil jaz. Ker vrvi niso tekle, mi Mik kljub dobri volji ni mogel pomagati. S skrajnim naporom sem se držal z eno roko za klin, z drugo pa sem izpenjal vponko. Pod veliko streho sem stoje v zankah izbijal majave kline, na koncu pa sem bil že tako izčrpan, da sem obvisel na vrvi. Imel sem le še toliko moči, da sem izplezal tri metre na

levo, ne da bi zanihal. Potem pa so roke popustile in prijel me je je krč. Tovariš je držal zgoraj tudi že s skrajno težavo in kazalo je, da ne bo mogel več. Treba se je bilo odločiti, sicer bi bila nesreča. Če bi tovariš zaradi izčrpanosti popustil, bi odletela oba v grušč. S skrajnimi močmi, katere ne vem, kje sem dobil, sem izplezal na stojišče. Tu sem se zgrudil in četrť ure nisem mogel nikamor.

Previsi pa so bili le premagani. Toda veljali so naju osem ur trdega dela. To, kar sva napravila tu, spada brez dvoma v najine najtežavnejše vzpone v suhi skali. Smer je razen raza v Dedcu najtežavnejša v Savinjskih Alpah. Previsi pa celo zahtevnejši od Aschenbrennerjeve smeri v severni steni Travnika. Ključno mesto sva ocenila s VI, toda v najinih razmerah je bilo brez dvoma VI⁺. Končno oceno bodo podali ponavljalci, smer do danes namreč še ni bila ponovljena.

Drugi del stene ni bil več tako težaven, čeprav še vedno dokaj zračen in mestoma tudi precej zahteven. Zaradi izčrpanosti pa sva plezala počasi, tako da naju je zajela noč in sva morala bivakirati v neki zijalki tik pod vrhom.

Tisto leto sva zaključila plezalstvo v naših gorah in se podala na Tirolsko v Wetterstein in Wilder Kaiser. Ko sva se vrnila domov, sva odšla za 14 dni k morju, kjer sva na mah pozabila na vse težave v stenah.

J o ž e V r š n i k — R o b a n o v :

PLANIKA*

*Sem planika, cvetka nežna,
na planinah dom je moj,
sončni žarek me ogreva,
veter se igra z menoj.*

*Vendar sem uboga reva
meni slabo se godi,
čudna je usoda moja,
da ji pač enake ni.*

*Vsak me ljubi in — preganja
vsak me trgati želi,
vsak me svojcem rad poklanja,
ali vrže na smeti.*

*Vsa zaščita pred turisti
— kar je dobro mišljeno —
več škoduje, kot koristi,
— mika prepovedano.*

*Strme stene nepristopne
— kjer me nihče ne dobi —
mi rešujejo življenje,
tam še cvet moj dozori.*

*Kaj sem, človek, ti storila,
da preganjaš me tako?
Ti si slabši kot živina,
obtožujem te hudo.*

* Op. ured.: Pesem Jožeta Vršnika, planšarja, p. d. Robanovega Jožeta iz Robanovega kota, priobčujemo kot prigoden, po obliki domač in preprost izraz pristnega doživljanja narave in globokega čuta odgovornosti za varstvo prirode.